

ارائه یک مدل مقدماتی از ازدواج خوشبخت: یک مطالعه کیفی

Providing a Preliminary Model of the Happily Marriage: A qualitative study**Ali Mohammadi**

Graduate student of Family Counseling, Faculty of Education and psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Iran.
mohammadi9631@gmail.com

Hakim Sahaghi

M.A, Department of Educational Psychology, Faculty School of Psychology and Educational Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Maryam Neysi

Graduate student of Psychology and Educational Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University khuzestan.

Zahra Rezaee Nia

Graduate student of Family Counseling, Faculty of Education and psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Iran.

علی محمدی (نویسنده مسئول)

کارشناس ارشد مشاوره خانواده و مدرس گروه مشاوره دانشگاه پیام نور مرکز بین المللی عسلویه، ایران

حکیم سحاقی

کارشناسی ارشد، روانشناسی تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

مریم نیسی

کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات خوزستان

زهرا رضایی نیا

دانش آموخته کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران.

Abstract

The present study using the interpretive approach has been attempts to, from the perspective of the people to understand the meaning of marriage is happiness. The research, qualitative methods. Data were collected using deep interviews were used. The participants of this study, using the sowball method among the Happily

چکیده

پژوهش حاضر با به کارگیری رویکرد بر ساختنی - تفسیری سعی بر این داشته است، که از منظر افراد به درک معنای ازدواج خوشبخت دست یابد. روش پژوهش حاضر، روش کیفی است. برای جمع آوری داده‌ها از فن مصاحبه نیمه ساختاریافته عمیق استفاده شده است. مشارکت کنندگان این پژوهش، با

men who knew their marriage, have been selected. Data analysis and presentation to the final theory grounded theory method is used.

The result of six categories which are the subcategories are: a happy marriage, happiness in the sense of feeling, spiritual and emotional factors, productive behaviors happiness, of others, and matches. The core concept study "happier marriages result relevance and consistency as much swapping couples in marriage". Which covers other issues. Accordingly, we can say couples where one or both of them show a high level of communication, as well as their marriage according to the values and personality traits, family and cultural identity for the week, the couples can feel more happiness experience.

Keywords: Grounded Theory, Happily marriage, Qualitative Study.

دریافت: مهر ۹۵ پذیرش: بهمن ۹۵

به‌کارگیری روش گلوله برفی از میان مردان متاهل شهرستان عسلویه که ازدواج خود را خوشبخت می‌دانستند، انتخاب شده‌اند. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات و ارائه نظریه نهایی از روش نظریه زمینه‌ای استفاده شد. یافته‌های به‌دست‌آمده شامل شش مقوله اصلی که خود در بر دارنده مقوله‌های فرعی هستند: شرایط ازدواج خوشبخت، خوشبختی در معنای احساس، عوامل معنوی و احساسی، رفتارهای منتج خوشبختی، حضور دیگران، و همسان بودن. مقوله هسته پژوهش تحت عنوان "ازدواج خوشبخت‌تر نتیجه متناسب بودن مبادله زوجین و همسانی هر چه بیشتر در ازدواج است" که سایر مقولات را در برمی‌گیرد. بر همین اساس، می‌توان گفت زوجینی که یک یا هر دو آن‌ها سطح بالای ارتباط را نشان دهند، و همچنین ازدواج آنان با توجه به ارزش‌ها و ویژگی‌های شخصیتی، خانوادگی و فرهنگی همسانی صورت گرفته باشد، زوجین می‌توانند احساس خوشبختی بیشتری را تجربه نمایند.

کلید واژه‌ها: نظریه زمینه‌ای، ازدواج خوشبخت، مطالعه کیفی

مقدمه

خانواده این واحد به ظاهر کوچک اجتماعی از ارکان عمده و از نهاد های اصلی هر جامعه به شمار می‌رود. در واقع خانواده را باید کانون اصلی سنن و رسوم و ارزش های والا و مورد احترام، شالوده مستحکم مناسبات پایدار اجتماعی و روابط خویشاوندی، مبدا بروز و ظهور عواطف انسانی و مهد پرورش فکر و اندیشه و اخلاق و تعالی روح

انسانی به حساب آورد (۱). بنای یک خانواده سالم با ازدواج سالم و شایسته نهاده می‌شود و راز و رمز سالم سازی جامعه در سالم سازی خانواده‌ها از طریق ازدواج درست نهفته است. بی‌شک هیچ نابهنجاری عاطفی و اجتماعی وجود ندارد که از تاثیر خانواده فارغ باشد (۲). همه روانشناسان، جامعه‌شناسان و متخصصان تعلیم و تربیت به اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده توجه دارند و اکثر والدین، سعادت فرزندان را در موفقیت در امر ازدواج می‌دانند. ازدواج تضمین‌کننده سلامت روانی فرد و جامعه است. اگر چه باید اذعان کرد که همواره وجود هنجارها و ارزش‌های حاکم بر ازدواج در طول تاریخ وجود محدودیت‌ها و مشکلات، گزینش همسر را به یک مساله اجتماعی-فرهنگی تبدیل کرده است. افلاطون می‌گفت: برای آنکه یک جمهوری خوب سازمان یابد، باید قوانین اصلی آن قوانینی باشند که زناشویی را سازمان بخشد (۳). ازدواج مقدس‌ترین و پیچیده‌ترین رابطه میان دو انسان از دو جنس متکامل است که ابعاد وسیع و عمیق و هدف‌های متعددی دارد. ازدواج پیوند مقدسی است میان دو جنس متفاوت بر پایه روابط پایای جنسی، عاطفی و معنوی و بر اساس انعقاد قرارداد شرعی، اجتماعی و قانونی که تعهداتی را برای زوجین به وجود می‌آورد. بنابر این ازدواج یک تصمیم‌گیری ظریف و پیچیده است که قبل از هر گونه اقدامی باید تمام جوانب آن را در نظر گرفت (۲). کسی که در فکر ازدواج است یا ازدواج می‌کند، انتظار دارد این زندگی با خوشبختی، سعادت و رضایت همراه باشد و از لحظه لحظه زندگی خود لذت ببرد؛ بدین سبب، آنچه از خود ازدواج مهم‌تر به شمار می‌رود موفقیت در ازدواج، رضایت مندی یا احساس خوشبختی زوجین است (۴). کیفیت زندگی زناشویی، بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی تاثیر می‌گذارد، برای مثال نتایج مطالعات در محدوده تاثیر جسمانی نشان داد افراد متاهلی که زندگی‌شان پایدار بوده و استحکام بیشتری داشته، عموماً عمر طولانی‌تری دارند، از نظر جسمانی سالم‌ترند، شاداب‌هستند و بیشتر احتمال دارد که از سرطان نجات یابند (۱). از سوی دیگر، اختلافات زناشویی با سطح سلامت پایین‌تر و بیماری‌های جسمانی خاص نظیر سرطان، بیماری‌های قلبی و درد مزمن

رابطه دارد. همچنان پژوهش‌ها نشان می‌دهد، همسران در یک رابطه زناشویی رضایت بخش و طولانی مدت، تا حدودی از تأثیرات منفی تنیدگی در مصونیت قرار دارند. اضطراب و ناسازگاری فردی که شامل سوء مصرف مواد یا وابستگی (به ویژه در مردان) و افسردگی (به ویژه در زنان) نیز می‌شود با نارضایتی زناشویی رابطه دارد. علاوه بر تأثیر جسمانی و روان شناختی رضایت مندی و نارضایتی زناشویی بر فرد، تحقیقات بسیاری، از تأثیرات مثبت و منفی رضایت و نارضایتی زناشویی بر فرزندان حکایت دارد؛ ازدواج‌هایی که در آن‌ها توافق حاکم است، ارتباط مادر-کودک و پدر-کودک مثبت است و احتمال بیشتری دارد که پدر و مادر نقش‌های مشابه، شراکت و همکاری متقابل داشته باشند، زیرا برای یک زوج سخت است که زن و شوهر خوبی نباشند (۵). همچنین در تحقیقات خدیوی زند، یکی از عوامل موثر در آسیب‌های اجتماعی اختلافات خانوادگی بیان شده است. معمولاً این افراد از خانواده‌هایی هستند که از آرامش و انعطاف لازم برخوردار نبوده، زن و شوهر با یکدیگر در حال نزاع و کشمکش بوده و با فرزندان نشان رفتاری خشونت آمیز و متغیر دارند. چنانچه نیم‌نگاهی به وضعیت و آمارهای ازدواج در کشورمان داشته باشیم، متوجه می‌شویم که یک سری شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور دست به دست هم داده تا هر سال شاهد کاهش آمار ازدواج و افزایش طلاق باشیم. برای نمونه براساس آخرین آمار رسمی منتشر شده از سوی سازمان ثبت احوال کشور، سال ۱۳۹۳ شمسی نسبت به سال ۹۲، طلاق افزایش ۳,۴ درصدی داشته و ثبت ازدواج نیز در کشور کاهش ۶,۷ درصدی را تجربه کرده است، این در حالی است که یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر نیز در کشور در حال عبور از سن ازدواج هستند، همچنین ۱۱ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر در کشور در سن ازدواج قرار دارند، اما تاکنون برای تشکیل خانواده اقدام نکرده‌اند. علاوه بر این ۱۴,۲ درصد طلاق‌ها در سال اول زندگی‌های مشترک و حدود ۵۰ درصد نیز در پنج سال اول اتفاق می‌افتد. بنابر این با توجه به اهمیت ازدواج و آثار طلاق در زندگی انسان و تأثیر نوع نگاه و برداشت افراد از ازدواج و طلاق در موفقیت یا شکست در این زمینه، بررسی معنا و مفهوم ازدواج خوشبخت از منظر افراد

متاهل اساسی به نظر می‌رسد (۶). همچنین بر اساس تاثیر چند بعدی احساس خوشبختی و رضایتمندی و نارضایتمندی بر زندگی فرد انجام چنین تحقیقی ضرورت پیدا می‌کند. حال با توجه به اطلاعات و داده‌ها که از خود کنش گران جمع‌آوری می‌شود می‌توانیم به بسط این اطلاعات بپردازیم و شاید از درون این داده‌ها احتمالاً فهم جدیدتری را نسبت به موضوع ارائه دهیم و امید است اطلاعات و داده‌های جدید بتواند مبنایی برای تحقیقات دیگری که در این زمینه انجام می‌شود فراهم کند. البته هرگز نمی‌توان ادعا کرد که با چنین مجموعه‌ای کوچک می‌توان به چنین نیاز معطل مانده‌ای پاسخ داد. اما به هر حال شاید این پژوهش گامی کوچک در این راه باشد. جدیری و همکاران (۴)، طی مطالعه‌ای به بررسی رابطه رضایت مندی زناشویی (بر اساس معیارهای دینی) با عوامل جمعیت شناختی؛ تحصیلات، طول مدت ازدواج، سن ازدواج و تفاوت سنی پرداخته است. که نمونه آماری آن ۱۱۰ نفر از دانش‌پژوهان موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) می‌باشد نتایج نشان داد که، بین تحصیلات و رضایت مندی زناشویی رابطه معناداری وجود نداشته، اما بین طول مدت ازدواج و تفاوت سن زوج رابطه معناداری وجود دارد. در پژوهشی دیگر صیادپور (۵)، به بررسی سبک‌های دلبستگی و رضایت از ازدواج در بین ۱۰۰ دانشجوی متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب پرداخت، یافته‌ها نشان داد که سبک دلبستگی اضطرابی دوسوگرا، با رضایت از ازدواج، همبستگی منفی معناداری دارد؛ در حالی که بین شیوه‌های دلبستگی ایمن و اجتنابی، با رضایت از ازدواج همبستگی معناداری به دست نیامد، که این مورد نیاز به مداخله‌های روان‌شناختی پیش از ازدواج و در طول زندگی زناشویی را تایید می‌نماید. همچنین قنبری و صالح زاده (۱) طی پژوهشی به مقایسه میزان رضایت مندی از زندگی مشترک، بین دانشجویانی که ازدواج دانشجویی داشته با دانشجویانی که ازدواج غیر دانشجویی داشته‌اند پرداخته‌اند. در این پژوهش چهار مقوله جاذبه، تفاهم، طرز تلقی و سرمایه‌گذاری در زوجین مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که بین دو گروه در پاسخگویی به دو مقوله جاذبه و سرمایه‌گذاری تفاوتی به چشم نمی‌

خورد در حالیکه در ارتباط با دو مقوله تفاهم و طرز تلقی، سطح تفاوت بین دو گروه معنادار می باشد و رضایت مندی کلی متاثر از این دو مقوله است. در مطالعه تز (۷) دو تم اصلی ازدواج بلند مدت را نگرش های مشترک در مورد روابط زناشویی و کنش اشتراکی که به تلاش و کوشش برای توسعه روابط زناشویی ارجاع می شود، دانسته است. خرده تم های نگرش شامل نگرش به تعهد، نگرش به احترام و نگرش به اخلاق است. خرده تم های کنش؛ عمل به تعهد، عمل به سازگاری و عمل به حمایت است. تم، احساس امنیت به عنوان بافتی که زنان در آن احساس آسودگی می کنند را فاکتور ازدواج بلند مدت دانسته اند. دیکسون (۸) در پژوهشی با عنوان معنویت مسیحی و سلامت ازدواج: مطالعه پدیدارشناسه ازدواج بلندمدت به این نتایج دست یافت که دو تم اصلی معنویت مسیحی وجود دارد که در ازدواج بلند مدت نقش دارد. تم اول بودن و شدن است که نتیجه آن فاکتورهایی مانند تعهد، تعلق و مهربانی و نیکی است. تم دوم معنویت مسیحی، ازدواج و رشد است که نتیجه آن فاکتورهایی مانند امید، فداکاری و تلاش است. در نهایت باید گفت که بررسی اکثر پژوهش های انجام شده نشان می دهد اکثر تحقیقاتی که در ایران صورت گرفته است به روش کمی بوده و سعی نموده اند صرفاً ازدواج را توصیف نمایند. پر واضح است که تحقیقات پیمایشی به علت کمی بودن، قادر به کشف و تفسیر علل و فرایندها در ازدواج نیستند. همچنین تحقیقات خارجی در فضای فرهنگی متفاوت از کشور ما صورت گرفته است. بر همین اساس در این پژوهش ضمن توجه به نتایج تحقیقات پیشین به منظور افزایش حساسیت نظری محقق، سعی شده است که یک پژوهشی جدید، مستقل و بومی با روش نظریه زمینه ای به منظور درک معنا و مفهوم ازدواج خوشبخت از منظر مردان متأهل با رویکردی تفسیری - برساختی انجام گیرد.

روش

این مطالعه به روش کیفی و با رویکرد نظریه زمینه ای انجام شد. تجربه ازدواج و احساس خوشبختی در آن یک مفهوم اجتماعی، تعاملی و پیچیده می باشد که تحت تأثیر عوامل متعددی قرار می گیرد. نظریه زمینه ای نیز یک روش تحقیق کیفی است که برای

بررسی فرآیندها و مفاهیم اجتماعی موجود در تعاملات انسانی و ساختار و روندی که به آن منجر شده است، به کار می‌رود (۹). بنابر این رویکرد نظریه زمینه‌ای برای این مطالعه انتخاب گردید. برای انجام این مطالعه از نمونه گیری گلوله برفی استفاده شد و جهت دستیابی به اطلاعات عمیق‌تر افراد متاهلی انتخاب شدند که سابقه جدایی نداشته و در حال حاضر ارزیابی مثبتی از ازدواج خود داشته‌اند، همچنین زندگی با همسر در حال حاضر و پشت سر گذراندن بیش از یکسال از زندگی مشترک از ویژگی‌های دیگر افراد نمونه در این پژوهش بود (ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان در جدول ۱ آمده است). محیط پژوهش شهرستان عسلویه در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۵ و روش اصلی جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته فردی بود. مصاحبه‌ها به زبان فارسی انجام شد و تا رسیدن به غنای لازم و تکرار اطلاعات بدست آمده از مصاحبه فردی با ۱۰ مرد متاهل پژوهشگران به اشباع داده‌ها رسیدند. مصاحبه با طرح یک سوال کلی و عمومی در مورد ازدواج خوشبخت آغاز و به بررسی عمیق آن پرداخته شد. مصاحبه در مدت ۴۵ الی ۶۰ دقیقه انجام و بر روی نوار ضبط و بلافاصله محتوای مصاحبه‌ها به صورت کلمه به کلمه بر روی کاغذ پیاده و تایپ شده و به روش اشتراوس و کوربین تحلیل گردید. معیار اصلی در خصوص تعداد مصاحبه‌ها استفاده از مطلعین کلیدی، کیفیت داده‌ها، طبقات و نظریه در حال ظهور و رسیدن به اشباع نظری بود. بعد از خواندن متن هر مصاحبه و درک آن، کد مناسبی به عبارت یا پاراگراف مورد نظر داده شد. کلیه مصاحبه‌ها با همین روش کدگذاری گردید. در واقع کدگذاری داده‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی صورت گرفت. در مرحله کدگذاری باز، متن هر مصاحبه چندین بار مرور و جملات اصلی آن استخراج و به صورت کدهایی بر اساس کلمات خود شرکت‌کنندگان (کدهای زنده) و یا کلمات مفهومی پژوهشگر (کدهای دلالت‌کننده) ایجاد می‌شود. سپس کدهایی که به لحاظ مفهومی مشابه هستند، در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند. مقوله‌های اولیه‌ای که در جریان مرحله کدگذاری باز پدیدار شده بودند، در مرحله کدگذاری محوری، از جهت نقاط

تشابه و تفاوت با یکدیگر مقایسه می‌شوند و مقوله‌ها یا زیرطبقه‌هایی که دارای نقاط اشتراک هستند، ادغام و حول محور مشترکی با عنوان طبقه قرار گرفتند. سپس در کدگذاری انتخابی که مرحله فرایند ادغام و نهایی و تصحیح طبقات است، پژوهشگر با تمرکز بیشتر بر روی طبقات پدیدارگشته، مصاحبه‌ها، یادآورها و متون مرتبط، به کشف ارتباط بین طبقات و زیر طبقات بررسی شده اقدام کرد. پژوهشگر ضمن تمرکز بر فرایندی که در داده‌ها نهفته است، توجه خود را بر این امر معطوف نمود که کدام مقوله یا متغیر است که بیش از همه در داده‌ها تکرار شده و قادر است ضمن توجیه فرایند روانی- اجتماعی اساسی (BSPP) سایر مقوله‌ها را به یکدیگر ارتباط دهد (۱۰). تحلیل نهایی از یافته‌ها به آشکارشدن متغیر مرکزی و سایر طبقات اساسی در مفهوم ازدواج خوشبخت منجر شد. اطمینان از صحت و استحکام داده‌ها از طریق بازبینی مصاحبه‌های کدگذاری شده توسط مشارکت کنندگان، توافق اعضا بر روی مصاحبه‌های تحلیل شده، دسته‌بندی کدهای مشابه و طبقات، تنوع در انتخاب مشارکت کنندگان، نسخه‌نویسی مصاحبه‌ها در اسرع وقت و استفاده از نظرات همکاران امکان‌پذیر گردید (۱۱).

ملاحظات اخلاقی

اصول اخلاقی پژوهش در این مطالعه شامل کسب رضایت شفاهی و آگاهانه جهت شرکت در مطالعه، توجه به حریم خصوصی افراد، محرمانه نگه‌داشتن اطلاعات، داشتن حق کناره‌گیری مشارکت کنندگان از پژوهش در هر زمان دلخواه و همچنین کسب اجازه ضبط شدن مصاحبه‌ها از شرکت کنندگان بود.

یافته‌ها

در بخش مصاحبه‌ها، با ۱۰ نفر از مردان که ازدواج کرده بودند و ازدواج‌شان بادوام و پایدار بوده و آنان نیز ازدواج‌شان را خوشبخت تلقی می‌کنند، مصاحبه انجام گرفت که همگی مصاحبه‌شوندگان از اهالی شهرستان عسلویه بودند. سؤال اصلی تحقیق این

بود که چرا ازدواج خود را خوشبخت می دانید؟ خوشبختی در ازدواج برای شما چه معنایی دارد؟ که مصاحبه‌های ما حول آن‌ها انجام شد.

جدول شماره (۱): ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان

محل تولد	تعداد فرزندان	مدت ازدواج	قومیت	رشته یا تخصصی	مقطع تحصیلات	رتبه	ردیف
روستا	۱	۵ سال	عرب	آرشیو و کتابخانه	کارشناسی	۳۲	۱
روستا	۲	۶ سال	عرب	روانشناسی	کارشناسی	۳۲	۲
روستا	۱	۳ سال	عرب	فنی	دیپلم	۲۳	۳
روستا	۲	۶ سال	عرب	کامپیوتر	دیپلم	۲۹	۴
روستا	۱	۲ سال	عرب	علوم تجربی	دیپلم	۲۷	۵
شهر	۰	۳ سال	فارسی	ادبیات فارسی	کارشناسی	۲۶	۶
روستا	۳	۴ سال	عرب	ریاضی	کارشناسی ارشد	۳۰	۷
روستا	۱	۵ سال	فارسی	فیزیک	کارشناسی	۳۹	۸
شهر	۲	۳ سال	عرب	زیست	کارشناسی	۲۷	۹
روستا	۱	۲ سال	فارسی	فنی کامپیوتر	دیپلم	۳۸	۱۰

اطلاعات جمعیتی مربوط به افراد شرکت کننده در جدول «شماره ۱» به صورت خلاصه آورده شده است همگی مشارکت کنندگان از میان مردان انتخاب گردید است چون زنان حاضر به مصاحبه نشدند. سن شرکت کنندگان ما بین ۲۳ تا ۳۹ سال با میانگین سنی ۳۰/۳ سال می باشند. مشارکت کنندگان معمولاً در سنین ما بین حداقل ۲۳ سالگی و حداکثر ۳۹ سالگی می باشند. سطح تحصیلات این شرکت کنندگان حداقل دیپلم و حداکثر فوق لیسانس بوده است که ۴ نفر آنها دارای مدرک دیپلم، ۵ نفر از آنها دارای تحصیلات کارشناسی و ۱ نفر دارای تحصیلات کارشناسی ارشد می باشند. مدت زندگی مشترک آنان نیز از ۲ سال تا ۶ سال را در بر گرفته است که میانگین آن ۳/۹ سال بوده است. همه این شرکت کنندگان نیز به جز یک نفر از آنها بقیه دارای فرزند بوده اند. ۷ نفر از مشارکت کنندگان از قومیت عرب بودند و ۳ نفر نیز از قومیت فارس بودند. و ۸ نفر از آنان ساکن روستا بودند و ۲ نفر نیز ساکن شهر بودند.

جدول ۲. کدگذاری باز مرحله اول، مفاهیم استخراج شده از میدان مطالعه و مصاحبه ها

ردیف	عبارت و جمله	کد/مفهوم
۱	همسر من خیلی آرام و با محبت است	آرام و با محبت بودن همسر
۲	خوشبختی یعنی اینکه با همسرت دوست باشی و راحت بتونی با آن درد دل کنی	رابطه دوستانه عمیق با همسر
۳	من خوشبختی را در تفاهم متقابل می بینم	تفاهم متقابل
۴	محیط خانواده باید گرم و عاطفی و بدون تنش و جاز و جنجال باشد	محیط گرم و عاطفی خانواده
۵	بنظرم مهمترین عاملی که ازدواج را خوشبخت می کنه صداقت در حرف و عمل می باشد	صداقت داشتن
۶	خوشبختی در ازدواج را آرامش در اغلب امور زندگی می بینم	داشتن آرامش

داشتن عشق و محبت	و خوشبختی در ازدواج به معنای عشق و محبت است	۷
شریک بودن در غم و شادی	در ازدواج به آرامش فکری رسیدم و با همسر در مشکلات، شریک غم و شادی همدیگر هستیم	۸
برخوردار از آرامش روحی و جسمی	خوشبختی به معنای آرامش روحی و جسمی در زندگی مشترک است.	۹
علاقمندی نسبت به همدیگر	به دلیل وجود دوستی بین یک دیگر و علاقمندی در زندگی مشترک است.	۱۰
صمیمیت بین دو طرف	تجرباتی که باعث شده از ازدواج خود احساس خوشبختی کنیم وجود صمیمیت، بین دو طرف است.	۱۱
احترام متقابل	دلیلی که باعث شده من احساس خوشبختی کنم احترام متقابل است.	۱۲
داشتن آسایش	معنای ازدواج یعنی آرامش و آسایش	۱۳
حمایت کردن	حمایت کردن همدیگر در لحظات سخت زندگی	۱۴
عدم وجود دغدغه	خوشبختی یعنی رسیدن به آرامش درونی و عدم وجود دغدغه های مداوم	۱۵
عدم وجود اختلاف	عدم وجود اختلافات فراوان و وجود عشق و محبت در زندگی	۱۶
همسر با ایمان از خود گذشته	وجود همسری با ایمان و از خود گذشتگی	۱۷
اهمیت دادن به خانواده	و شخصی که به خانواده اهمیت میده	۱۸
داشتن فرزند	فرزندانی که میوه زندگیم هستن باعث خوشبختیم هستند.	۱۹

احترام به شخصیت یکدیگر	بالاترین تجربه اینکه مردها خواهان احترام هستن و شخصیت دادن به اونا در جلو دیگران که باید حتماً راعیات بشه	۲۰
خوش اخلاقی	خوش زبانی و خوش اخلاقی در برخورد خیلی تاثیر گذاره	۲۱
صبور بودن	دیگه سکوت اختیار کردن در هنگام عصبانیت، همسر صبور بودن در این زمان که هیچ وقت با تندی و زبون درازی جواب نمیده	۲۲
گذشت از اشتباهات همدیگر	هیچ وقت اشتباهات و ناراحتی های گذشته را بازگو نکنید که دوباره استارت نارحتی زده میشه .	۲۳
انتخاب آزادانه همسر	اینکه همسر رو خودم انتخاب کردم و قبل ازدواج خواسته هامون رو از هم بیان کردیم	۲۴
شناخت کافی قبل از ازدواج	شناخت کافی داشته باشن و با پرس و جو مطمئن باشن که طرف فاکتور هایی که می خواهد دارد	۲۵
وفاداری	از همه مهمتر داشتن یار با وفا که در تمام سختیا و مشکلات زندگی در کنار هم باشند	۲۶
داشتن اعتماد به همسر	همدیگر اعتماد کنید بخاطر چیزهایی چرت و پرت زندگی مشترکان رو خراب نکنید.	۲۷
عدم قضاوت	همیشه با گذشت باشیم، زود قضاوت نمی کردم	۲۸
بی اعتمادی ریشه جدایی	با یک دیگر صادق باشند چون اگر بی اعتمادی پیش آید کانون گرم خانواده متزلزل می گردد.	۲۹
گذراندن دوره آموزشی مهارت های زناشویی	ای کاش برای ازدواج و ثبت آن، قوانین سخت مانند گذراندن دوره های آموزش راهنمایی رانندگی یا مهارته ای حرفه ای گذاشته می شود	۳۰
فروتنی و تواضع	فاکتورهای همچون صبوری و محبت ، فروتنی و تواضع	۳۱

الگو برداری از بزرگان	همچنین زندگی بزرگان دینی مون را سر مشق و سرلوحه ی زندگی خود قرار دادیم	۳۲
نداشتن چشم و هم چشمی	جوانان امروزی در زندگی زناشویی سعی کنند تحمل خود را بالا ببرند و چشم و هم چشمی در زندگی دیگران نداشته باشند.	۳۳
هم سطح بودن همسر	پیشنهاد من به جوانانی که در آستانه ازدواج هستند توصیه می کنم که شریک زندگی خود هم فکر و هم سطح و هم سن خود باشد	۳۴
اصل و نصب خانوادگی	از خانواده ای اصیل و بانصب باشد و اهمیت بیشتر به ثروت نداشته باشد چون رزق و روزی دست خداوند است و ایشان در مال زوج برکت می اندازد.	۳۵
پایین آوردن توقعات	به جای اسیر کردن خود در مسائل تجملاتی به فکر ازدواج ساده ی اسلامی باشند و توقعات خود را پایین بیاورند	۳۶
احترام به سلیقه ها	رد نکردن یا کمتر رد کردن انتخاب هم دیگر	۳۷
موفقیت در روابط جنسی	موفقیت در روابط جنسی	۳۸
خانواده همسان	داشتن زمینه های خانوادگی همسان	۳۹
احترام به آشنایان یکدیگر	احترام به آشنایان همدیگر	۴۰
داشتن اشتراک فرهنگی	هر اندازه فرد با همسر خود و جوه اشتراک فرهنگی بیشتری داشته باشد، برای سازگاری با او آماده تر است و با اختلاف کمتری مواجه می شود.	۴۱
قانع بودن	قانع بودن در زندگی	۴۲
تقوا	ایمان و تقوا به خداوند متعال	۴۳

حمایت خانواده	حمایت خانواده ام بتواند پیشنهادی محکمی بر زندگی شان باشد	۴۴
قدرت حل مشکلات	با فکر، خود را برای حل مشکل و چاره اندیشی برای آن مشکل آماده بودیم	۴۵

جدول ۳ کدگذاری مرحله دوم، دسته بندی مفاهیم در قالب مقوله های عمده و مشخص کردن

نوع مقوله ها

ردیف	مقوله اصلی	مفاهیم، ویژگی مقوله ها
۱	شرایط ازدواج خوشبخت	انتخاب آزادانه همسر
		شناخت کافی قبل از ازدواج
		اصل و نصب خانوادگی
۲	خوشبختی در معنای احساس	احساس آرامش
		احساس آسایش
		عدم وجود دغدغه
۳	عوامل معنوی و اخلاقی	از خود گذشتگی
		خوش اخلاقی
		صبور بودن
		گذشت از اشتباهات همدیگر
		ایمان و تقوا به خدا
۴		عشق، محبت، صمیمیت و صداقت

رفتار های منتج خوشبختی	تفاهم و احترام متقابل	۵
	اعتماد و وفاداری	
	فروتنی و تواضع	
	موفقیت در روابط جنسی	
	مدیریت تعارض	
حضور دیگران	حضور فرزند	۶
	حمایت خانواده	
	الگو برداری از بزرگان	
	احترام به خانواده و آشنایان همدیگر	
همسان بودن	خانواده همسان	۶
	اشتراک فرهنگی	

مقولات اصلی

شرایط ازدواج خوشبخت

در این مقوله مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند که شرایطی که باعث شده آنان در ازدواج احساس خوشبختی کنند انتخاب آزادانه همسر، شناخت کافی قبل از ازدواج و اصل و نصب خانوادگی است. همچنین آنان اظهار داشتند چون همسرشان را خود ازادانه و بدون فشار خانواده‌ها و اطرافیان انتخاب نموده‌اند و همچنین آنان قبل از ازدواج با همسرانشان به شناخت کافی رسیده بودند و خانواده‌ها اجازه داده بودند که آنان با هم صحبت کنند. و وجود تحقیقات از اصل و نصب خانوادگی همسر به معنای سلامت اخلاقی و خوشنامی آنان باعث شده است که خوشبختی آنان تضمین شود. مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند:

شرکت کننده شماره ۴: شریک زندگی از خانواده‌ای اصیل و بانصب باشد و اهمیت بیشتری به ثروت نداشته باشد چون رزق و روزی دست خداوند است و در مال زوج برکت می‌اندازد.

ارائه یک مدل مقدماتی از ازدواج خوشبخت: یک مطالعه کیفی

شرکت کننده شماره ۵: هراندازه دختر و پسر اطلاعات بیشتری در جهت شناخت خود و همسر آینده شان داشته باشد و ملاک های معقول تری را برای انتخاب همسر در نظر بگیرند در زندگی زناشویی خود با مشکلات و ناسازگاری های کمتری مواجه خواهند بود.

شرکت کننده شماره ۶: در انتخاب خود عجولانه قضاوت نکنند و بیشترین فرصت را عقل بدهند و کمتر به احساسات خود اجازه دخالت را بدهند .
شرکت کننده شماره ۷: چون همسر م را با علاقه انتخاب نموده ام.
شرکت کننده شماره ۸: در آستانه ازدواج ازدواجشان از روی احساس نباشد و همدیگر کاملاً بشناسند

شکل ۱. ارتباط شرایط ازدواج خوشبخت

خوشبختی در معنای احساس

مصاحبه شوندگان در پاسخ به این سوال که خوشبختی در ازدواج برای شما چه معنایی دارد؟ معمولاً همگی خوشبختی را یک احساس آرامش می دانستند. آنان اظهار داشتند که خوشبختی یعنی نبود دغدغه و احساس آرامش جسمی، روحی و روانی است. همچنین آنها خوشبختی را یک احساس درونی می انگاشتند. مصاحبه شوندگان اظهار داشتند:

شرکت کننده شماره ۳: خوشبختی در ازدواج به معنای دقیق کلمه رسیدن به آرامش است.

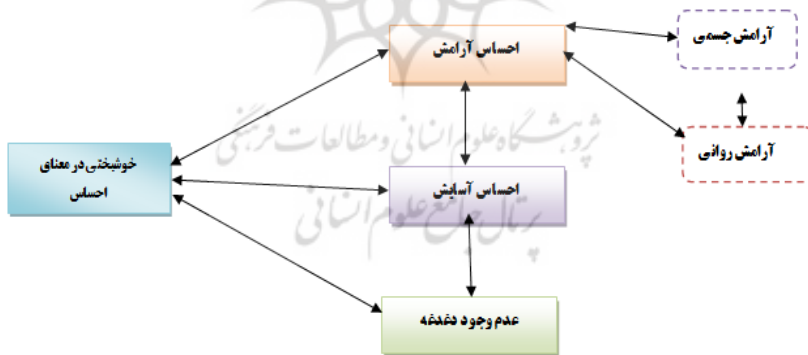
شرکت کننده شماره ۴: چون کنار شریک زندگی خود احساس آرامش می کنم و از سردرگمی فکری قبل از ازدواج، به احساس آرامش رسیده ام.

شرکت کننده شماره ۵: خوشبختی به معنایی آرامش روحی و جسمی در زندگی مشترک است.

شرکت کننده شماره ۷: معنای ازدواج یعنی آرامش و آسایش

شرکت کننده شماره ۸: به دلیل آرامش درونی که در ازدواجم دیدم. میتونم بگم خوشبختی یعنی رسیدن به آرامش درونی و عدم وجود دغدغه های مداوم.

شرکت کننده شماره ۱۰: هر زوجی در زندگی زناشویی برای خوشبختی خود معیار و اهدافی در نظر دارد که اگر به آن اهداف برسد افرادی موفق در زندگی زناشویی قلمداد می شوند. آن اهداف عبارت اند از: آرامش و آسایش.

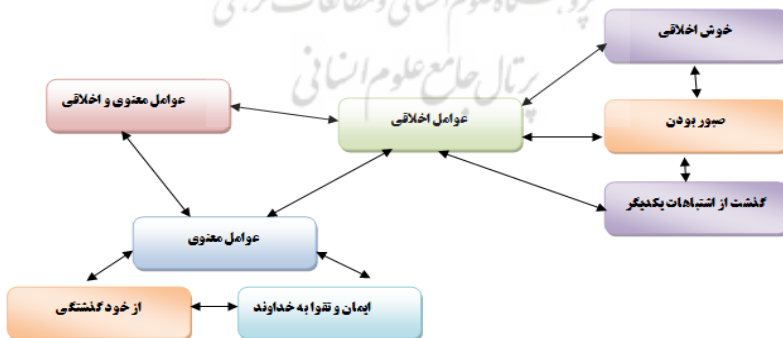

شکل ۲. ارتباط خوشبختی در معنای احساس

عوامل معنوی و اخلاقی

مصاحبه شونده‌گان ابراز داشتند که عوامل اخلاقی همچون صبور بودن در برابر مشکلات زندگی و خوش اخلاق بودن نسبت به همدیگر در زندگی زناشویی و گذشت از اشتباهات همدیگر ضامن خوشبختی است. آنان همچنین ابراز داشتند که عوامل معنوی مانند از خودگذشتگی و ایمان و تقوا به خداوند، ضامن پایداری زندگی زناشویی و خوشبختی است. مصاحبه شونده‌گان ابراز داشتند:

شرکت کننده شماره ۱: چون همسر من خیلی آرام و با ایمان می باشد
 شرکت کننده شماره ۷: ایمان و تقوا به خداوند متعال ضامن پایداری ازدواج است
 شرکت کننده شماره ۸: مخصوصاً گذشت و نادیده گرفتن اختلافات جزئی بین دو طرف. چونکه هیچ انسانی کامل نیست و هرکس نقص و عیبی دارد.
 شرکت کننده شماره ۹: خوش زبانی و خوش اخلاقی در برخورد خیلی تاثیر گذاره و دیگه سکوت اختیار کردن در هنگام عصبانیت همسر، صبور بودن در این زمان طوری که هیچ وقت با تندی و زبون درازی جواب نمیده
 شرکت کننده شماره ۱۰: در صورتی که مشکل مواجه شدن استانه تحمل و صبر خود را در زندگی زناشویی بالا برد

شکل ۳. ارتباط عوامل معنوی و اخلاقی

رفتارهای مولد خوشبختی

مصاحبه‌شوندگان اذعان داشتند رفتارهایی که باعث شده است که آنان احساس خوشبختی کنند در واقع وجود عشق و محبت نسبت به همدیگر و صداقت بین آنان و همچنین احترام به شخصیت همدیگر و احترام به سلیقه‌های یکدیگر است و مهمترین چیزی که همسران باید نسبت به یکدیگر داشته باشند اعتماد و وفاداری است چون بی‌اعتمادی ریشه تمام مشکلات است. آنان موفقیت در روابط جنسی و مدیریت تعارض‌های بین یکدیگر را نیز عواملی می‌دانستند که زندگی آنان را پایدار کرده است و آنان احساس خوشبختی می‌کردند. مصاحبه‌شوندگان اظهار داشتند:

شرکت‌کننده شماره ۱: پول و خوشگلی هیچ وقت ملاک انتخاب همسر نبود چون داومی نداره و خوشبختی در این مورد نیست بلکه باید به همدیگر اعتماد کنیم زود قضاوت نکنیم و با مهربانی باهم رفتار کنیم.

شرکت‌کننده شماره ۲: بنظرم مهمترین عاملی که ازدواج را خوشبخت می‌کنه صداقت در حرف و عمل و درک متقابل می‌باشد اگر صداقت نباشد بی‌اعتمادی بوجود می‌آید و این مهمترین عامل گسستگی خانواده می‌باشد

شرکت‌کننده شماره ۳: فاکتورهای همچون صبوری و محبت، فروتنی و تواضع و خیلی از عوامل مثبت دیگر.

شرکت‌کننده شماره ۵: برخورداری از علاقه‌های مشترک، وجود صداقت در تعامل با همدیگر، اظهار محبت نسبت به همدیگر، اعتماد داشتن به یکدیگر، رد نکردن یا کمتر رد کردن انتخاب هم‌دیگر.

شرکت‌کننده شماره ۷: تفاهم، قانع بودن در زندگی، عشق و علاقه نسبت به همدیگر.

شکل ۴. ارتباط رفتارهای مولد خوشبختی

حضور دیگران

در این مقوله مصاحبه شونده‌گان اذعان داشتند که داشتن فرزند، زندگی آنان را پر بارتر کرده و آنان را به زندگی و آینده امیدوار نموده است. آنان همچنین اذعان داشتند که حمایت خانواده‌ها از آنان در شرایط سخت زندگی باعث شده که بهتر بتوانند از پس مشکلات و سختی‌های راه زندگی برآیند و همچنین الگو برداری از بزرگان خصوصاً بزرگان دین می‌تواند راهنمای خوبی در زندگی آنان باشد. مصاحبه شونده‌گان اظهار داشتند:

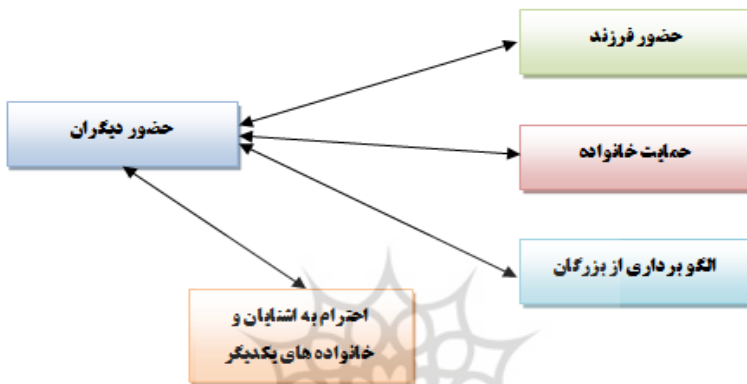
شرکت کننده شماره ۳: زندگی بزرگان دینی مون را سرمشق و سرلوحه‌ی زندگی خود قرار دادیم.

شرکت کننده شماره ۴: زن مهربان و فرزندی دوست داشتنی باعث شدند که من

احساس خوشبختی بیشتری کنم

شرکت کننده شماره ۶: وجود فرزندان و صفایی که به زندگی می دهند دلیل خوشبختی من است.

شرکت کننده شماره ۸: حمایت خانواده پیشنهادی محکمی برای زندگی مان بود.

شکل ۵. ارتباط حضور دیگران

همسان بودن

مصاحبه شوندگان ابراز داشتند چنانچه از خانواده هایی که اشتراک های فرهنگی زیادی با هم دارند ازدواج کرد و همچنین با همسر خود همسانی زیادی داشته باشیم در زندگی مشترک کمتر دچار اختلاف و تعارض خواهیم شد و مشکلات کم تری نسبت به زوجینی که با هم ناهمسانی زیادی دارند رو تجربه می کنیم. و همسانی باعث می شود پیوند و وصلت زوجین استوار و پایدار باقی بماند. مصاحبه شوندگان اذعان داشتند:

شرکت کننده شماره ۴: شریک زندگی باید هم فکر و هم سطح و هم سن خود باشد

شرکت کننده شماره ۵: داشتن زمینه های خانوادگی همسان، احترام به عقاید آشنایان همدیگر. و نکته مهم برای جوانان این است هر کس طبیعتاً مایل است همسری برگزیند که بیشتر همسان او باشد تا ناهمسان. هر اندازه فرد با همسر خود وجوه و اشتراک

فرهنگی بیشتری داشته باشد، برای سازگاری با او آماده تر است و با اختلاف کمتری مواجه می شود.

شرکت کننده شماره ۷: ازدواج را دقیق و عروسی را آسان گرفتن و دوری از تجملات ، همکف و همتراز بودن.

شرکت کننده شماره ۸: همدیگر کاملاً بشناسند تا میزان تناسب فرهنگی و خانوادگی مشخص شود.

مقوله هسته: ازدواج خوشبخت تر نتیجه متناسب بودن مبادله زوجین و همسانی هر چه بیشتر در ازدواج است

مقوله هسته به دست آمده تحت عنوان ازدواج خوشبخت تر نتیجه متناسب بودن مبادله زوجین و همسانی هر چه بیشتر در ازدواج دربرگیرنده تمام مفاهیم و مقولات خردتر در این پژوهش است. احساس خوشبختی در ازدواج می تواند تحت تاثیر عوامل مختلفی قرار بگیرد که همان متناسب بودن مبادله در بین زوجین است. چون ازدواج یک رابطه یک طرفه نیست و هر دو باید نسبت به هم تعهداتی داشته باشند و به تعهداتشان عمل کنند. و هم چنین هر چقدر که زوجین نسبت به هم همسانی بیشتری داشته باشند این همسانی، آنها را نسبت به هم بیشتر جذب می کند و دوام و پایداری زندگی شان را بیشتر می نماید.

بحث

پژوهش حاضر با هدف درک معنا و مفهوم ازدواج خوشبخت از منظر مردان متأهل در شهرستان عسلویه انجام شد و سوال اساسی این بود که خوشبختی در ازدواج برای مردان چه معنایی دارد و چرا ازدواج خود را خوشبخت می دانند. همانطور که پیش از این مرور شد بیشتر تحقیقات صورت گرفته در داخل کشور به روش کمی بوده، و سعی نموده اند صرفاً ازدواج را توصیف نمایند و نیز تحقیقات خارجی صورت گرفته در مورد ازدواج خوشبخت در فضای فرهنگی متفاوت از کشورمان است. بر همین اساس، این پژوهش که برای اولین بار با رویکرد کیفی و با روش نظریه زمینه ای صورت گرفت به

کشف شش مقوله اصلی انجامید که مقولات فرعی آن به شرح ذیل بود: ۱- شرایط ازدواج خوشبخت که مقوله های فرعی آن عبارتند از: انتخاب آزادانه همسر، شناخت کافی قبل از ازدواج و اصل و نصب خانوادگی. ۲- دومین مقوله اصلی به دست آمده خوشبختی در معنای احساس است که مقوله های فرعی شامل: احساس آرامش، احساس آسایش و عدم وجود دغدغه است. ۳- عوامل معنوی و اخلاقی که خود به چند مقوله فرعی تقسیم می شود: از خود گذشتگی، خوش اخلاقی، شکیبایی و صبر، گذشت از اشتباهات همدیگر، تقوا و ایمان به خداوند. ۴- رفتارهای منتج خوشبختی که عبارتند از: عشق، محبت، صمیمیت و صداقت، تفاهم و احترام متقابل، اعتماد و وفاداری، فروتنی و تواضع، موفقیت در روابط جنسی و مدیریت تعارض. ۵- پنجمین مقوله اصلی حضور دیگران است که خود به خرده مقوله هایی تقسیم می شود که عبارتند از: حضور فرزند، حمایت خانواده، الگو برداری از دیگران و احترام به خانواده و آشنایان همدیگر. ۶- آخرین مقوله اصلی همسان بودن است که زیر مقوله های آن عبارتند از: خانواده همسان و اشتراک فرهنگی. و مقوله هسته و مرکزی این پژوهش تحت عنوان "ازدواج خوشبخت تر نتیجه متناسب بودن مبادله زوجین و همسانی هر چه بیشتر در ازدواج است" نامگذاری گردید که سایر مقوله ها را در بر می گیرد.

تشریح خط سیر داستان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

شماری تکنیک وجود دارد که می توان از آن ها برای آسان کردن شناسایی مقوله مرکزی و یکپارچه کردن مفهوم استفاده کرد. نوشتن خط سیر داستان از آن شمار است. زمانی که پژوهشگر به تفکر درباره یکپارچه سازی می پردازد مدتی است در داده ها غوطه ور است و معمولاً در دل احساسی از چیستی پژوهش خود دارد؛ هرچند چه بسا نتواند آن احساس را به بیان درآورد. یکراه خروج از این بن بست این است که بنشینند و چند جمله وصفی در مورد آنچه گمان می کند در داده های او در جریان است، بنویسد. هنگامی که تحلیلگر گوهر پژوهش خود را دریافت، آماده می شود که به اندیشه کانونی آن نامی بدهد و مفاهیمی دیگر را به آن وصل کند. اگر به نظرش بیاید که هیچ یک از

مقوله‌های موجود نمی‌توانند ماده پژوهش را به‌تمامی در برگیرند، آنگاه باید یک مفهوم کلی‌تر را به کار گیرد (۱۲). تشریح خط سیر داستان در این پژوهش حول مقوله هسته قرار می‌گیرد. مقوله هسته همچنان که از دل مفاهیم دیگر بیرون آمده است مفهومی است انتزاعی که تمام مقوله‌های خردتر را در برمی‌گیرد و به تشریح عواملی می‌پردازد که منجر به وقوع ازدواج خوشبخت می‌شود در همین راستا این داستان از ۱۰ مصاحبه با مردانی که متاهل هستند و ازدواج خود را خوشبخت می‌دانستند تشکیل شده است. با توجه به یافته‌های پژوهش شرایط ازدواج خوشبخت متعدد است و در این پژوهش مصاحبه شونده‌گان اذعان داشتند که چون ازدواج آنان آزادانه و به دور از هر گونه احساس فشار از جانب دیگران بوده و همچنین قبل از ازدواج شان شناخت کافی از همسرشان داشته و انتخاب همسر از خانواده‌های با اصل و نصب صورت گرفته است در احساس خوشبختی بی‌تاثیر نبوده است. آنان همچنین اذعان داشتند که برای آنها خوشبختی در معنای احساس آرامش و احساس آسایش و عدم وجود دغدغه بوده است. مصاحبه شونده‌گان این پژوهش اظهار داشتند که عوامل معنوی و اخلاقی همچون از خود گذشتگی، خوش اخلاقی، صبور بودن، گذشت از اشتباهات همدیگر و ایمان و تقوا به خداوند باعث شده است که آنان خود را خوشبخت بدانند. بر اساس یافته‌های بدست آمده رفتارهای مولد خوشبختی در بین نمونه‌های تحقیق عبارتند از عشق، صمیمیت، صداقت، تفاهم، احترام متقابل، اعتماد و وفاداری، همچنین فروتنی و تواضع، موفقیت در روابط جنسی و مدیریت تعارض. افراد پاسخگو، بیان داشتند که این عوامل یک نوع مبادله بود که بایستی هر دو طرف به آن پایبند باشند و هرگونه اهمال و کم‌کاری ممکن است زندگی هر یک از زوجین را در معرض خطر قرار دهد. حضور دیگران مثل حضور فرزند در زندگی مشترک باعث می‌شود که زندگی برای زوجین شیرین‌تر، لذت بخش و شادتر باشد. همچنین حمایت خانواده رکن مهمی در مواجهه با مشکلات زندگی است و زوجین می‌توانند راحت‌تر از پس این تنش‌ها برآیند. الگو برداری از زندگی بزرگان مثل زندگی بزرگان و رهبران دینی عامل مهمی در ثبات و ماندگار ماندن ازدواج است.

احترام به خانواده و آشنایان همدیگر در زندگی زناشویی زوجین را ترغیب به استحکام پیوند ازدواج می‌کند. همچنین همسانی در ازدواج باعث می‌شود که زوجین در زندگی زناشویی با همدیگر تعارض‌های کمتری را تجربه نمایند. و هماهنگی بیشتر را در بین خود احساس کنند. مقوله به دست آمده در این پژوهش تحت عنوان "ازدواج خوشبخت تر نتیجه متناسب بودن مبادله زوجین و همسانی هر چه بیشتر در ازدواج است." می‌توان ازدواج را یک نوع مبادله فرض کرد، که در آن دلبستگی هر زوج در ارتباط با یکدیگر و توانایی آن ارتباط، جهت محقق سازی نیازهای فردی است. زوجینی که یک یا هر دو آن‌ها سطح بالایی از ارتباط را نشان دهند، بیشتر احساس خوشبختی می‌کنند. و همچنین می‌توان ادعا نمود که چنان چه سطوح ارتباطی بین زوجین اندک باشد و یا به عبارتی تعاملات و تبادلات بین زوجین به حداقل برسد ملاکی برای نارضایتی آن‌ها، به حساب می‌آید و در نتیجه میل به جدایی را افزایش می‌دهد. همسانی میان دو نفر نه تنها آنها را به سوی یکدیگر جذب می‌کند، بلکه وصلت شان را استوار تر می‌سازد. همچنین ازدواجی که با توجه به ارزش‌ها و ویژگی‌های شخصیتی، خانوادگی و فرهنگی همسانی صورت گیرد استحکام و دوام بیشتری می‌یابد، و زوجین احساس خوشبختی بیشتری را تجربه می‌کنند.

نتیجه گیری نهایی

حال با توجه به یافته‌های این پژوهش مبنی بر اثربخشی حمایت‌های خانوادگی، انتخاب آزادانه ولی دقیق و با مشورت، برخورداری از حداقل‌های زندگی، اخلاق و دیانت، تناسب و همسانی زوجین در ازدواج، تجربه لذت‌فرزندی و دیگری خرده مقوله‌های کشف شده در داشتن ازدواج خوشبخت، می‌توان پیشنهادها و راهکارهای زیر را به پژوهشگران، روان‌درمانگران خانواده و ازدواج، والدین و فرزندان، و سازمان‌های متولی امر ازدواج و خانواده مانند سازمان‌های بهزیستی و سازمان ورزش و جوانان توصیه کرد: به مشاورانی که در زمینه ازدواج کار می‌کنند، پیشنهاد می‌گردد به آموزش و بینش دادن مسائل اخلاقی با تأکید بر مواردی نظیر اعتماد متقابل زوجین به یکدیگر،

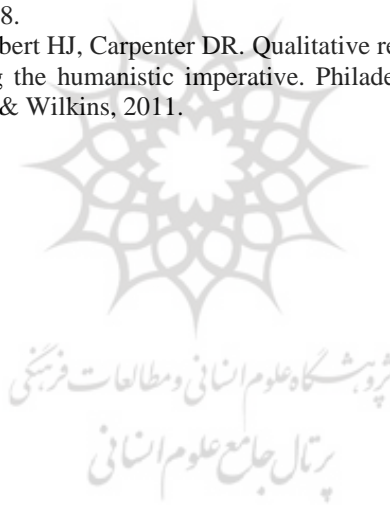
آموزش صبر، آگاه سازی در زمینه اهمیت صداقت، تشابه مذهبی و توجه به اعتقادات در مشاوره قبل از ازدواج، توجه شده و به افراد در آستانه ازدواج پیشنهاد می‌شود به کسب مهارت‌هایی نظیر درست صحبت کردن، احترام متقابل، اخلاق نیکو، درک طرف مقابل، گذشت، صبر، قانع بودن، صداقت، مسئولیت پذیری و خودشناسی پردازند و در زمینه مسائل مربوط به مذهب و اعتقادات به تعامل منطقی و احترام آمیز توجه نمایند. همچنین جهت دستیابی به اطلاعات عمیق تر به پژوهشگران توصیه می‌گردد که به بررسی کیفی هر یک از مولفه های به دست آمده مانند عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر در خوشبختی ازدواج پردازند

منابع

- علی قنبری، بهرام؛ صالح زاده، مهدی (۱۳۸۷)، مقایسه میزان رضایتمندی از زندگی مشترک بین دانشجویانی که ازدواج دانشجویی داشته اند با دانشجویانی که ازدواج غیر دانشجویی داشته اند، فصلنامه روانشناسی و علوم تربیتی، سال سوم. صص ۹۹-۱۱۳.
- به پژوه، احمد (۱۳۸۴). عوامل موثر در ازدواج موفق. مجله پیوند، ۸، ۸۴-۷۳.
- ساروخانی، باقر (۱۳۷۰)، مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی خانواده، تهران: انتشارات سروش، چاپ اول.
- جدیری، جعفر و همکاران (۱۳۸۸)، بررسی رضایتمندی زناشویی (بر اساس معیارهای دینی) با عوامل جمعیت شناختی؛ تحصیلات، طول مدت ازدواج، سن ازدواج و تفاوت سنی، مجله روانشناسی و دین، سال دوم، شماره پنجم، صص ۴۹-۸۴.
- صیادی پور، زهره (۱۳۸۴)، شیوه های دلبستگی و رضایت از ازدواج، مطالعات روانشناختی، دوره اول، شماره ۲ و ۳ صص ۱۴۱-۱۵۹.
- محمدی، علی (۱۳۹۴). ارائه یک مدل مقدماتی از فرآیند شکل گیری نگرش به ازدواج: یک مطالعه کیفی بومی، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- استراوس، انسلم و کربین جولیت (۱۳۹۲)، مبانی پژوهش کیفی: فنون و مراحل تولید نظریه

زمینه‌ای، ترجمه: ابراهیم افشار، تهران: نشر نی، چاپ سوم.

- Nimtz, M.A., (2011). Satisfaction and contributing factors in satisfying long-term marriage: A phenomenological study. (Doctoral Dissertation, Liberty University.
- Dixon.D.,C. (2013). Christian spirituality and marital health :A phenomenological study of long-term marriage . A Dissertation Presented in Partial Fulfillment Of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy. Liberty University.
- Adib Hajbagher M, Parvizi S, Salsali M. Qualitative research approach. Tehran, Iran: Tanin Publication; 2008. [In Parsian].
- Strauss A, Corbin J. Basics of qualitative research:Techniques and procedures for developing grounded theory 2(nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage; 1998.
- Speziale HS, Streubert HJ, Carpenter DR. Qualitative research in nursing: advancing the humanistic imperative. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins, 2011.

شوریه‌شکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی